

ŘECKÁ TRAGÉDIE

řecké drama:

tragédie
komedie
satyrské drama
dráma = jednání

TRAGÉDIE

dithyrambos:

vznik: Athény (Attika)
kult Dionýsa

SLOŽKY TRAGÉDIE

sbor:

parodos
stasimon
exodos

dialogy:

epeisodion

lyrické zpěvy („árie“)

tanec

AUTOŘI TRAGÉDIÍ

Aischylos (525–456)

„sborové drama“
trilogie *Oresteia*

Sofoklés (497/6–406/5)

třetí herec
Král Oidipús
Antigona

Eurípidés (480–405)

deus ex machina
Médeia

TEORIE

Aristotelés (384–322)

Poetika:

teorie katarse

části tragédie:

1. expozice
2. kolize
3. krize
4. peripetie
5. katastrofa

VLIV ANTICKÉHO DRAMATU NA HUDBU

recitativ:

Florentská camerata
recitar cantando

barokní opera:

genere rappresentativo
náměty:
 mytologie
 historie
árie (air)

francouzská tragédie en musique (lyrique):

Jean Baptiste Lully (1632–1687)

hudební drama:

Christoph Willibald Gluck (1714–1687) – dramma per musica
Richard Wagner (1813–1883) – Gesamtkunstwerk

oratorium:

sbor – jednající postava
historicus (testo) – svědek

Igor Stravinskij (1882–1971)

DÍLA S ANTICKOU TEMATIKOU

Oedipus rex (1927)

opera-oratorium

Apollón Musagète (1928)

balet

Persefoné (1934)

scénický melodram – kantáta

Orfeus (1947)

balet

Agon (1957)

balet

MÝTUS O OIDIPOVI

DĚJIŠTĚ A PROTAGONISTÉ

Théby:

sbor thébských občanů
Láios – Iokasté
Kreón
Sfinga

Korint:

Polybos

TROJCESTÍ

Delfy:

Pýthie
Theirésiás

RODINA

Iokasté:

manželka Láiova
matka + manželka Oidipa

Láios:

manžel Iokasty
Oidipův otec

Oidipús:

syn Láia a Iokasty
manžel Iokasty
vrah Láia

UMĚLECKÉ ZTVÁRNĚNÍ

princip osudovosti:

Sofoklés: *Oidipús tyrannos*

Igor Stravinskij: *Oedipus rex* (1927)

princip nahodilosti:

Friedrich Dürrenmatt: *Smrt Pýthie*

Pier Paolo Pasolini: *Edipo re* (1967)

STRAVINSKIJ: *Oedipus rex* (1925–1927)

jazyky:

latina
francouzština (Speaker)

libreto:

Jean Cocteau
Jean Danielou (překlad do latiny)

forma:

opera – oratorium
opera: árie, arióza, dueta
oratorium:
Speaker (testo)
sbor

struktura:

2 dějství o 3 scénách
každou scénu uvádí Speaker
durata: 50 – 55 minut

schéma antická tragédie:

expozice – kolize – krize – peripetie – katastrofa
katarsní účinek

DĚJSTVÍ I.

1. scéna – expozice:

sbor Thébanů – Oidipús
pestis (mor)

2. scéna – kolize:

Kreón
peremptor (vrah)

3. scéna – krize:

Teirésiás

DĚJSTVÍ II.

1. scéna – peripetie:

Iokasta
oracula (věštby)
trivium (trojcestí)

2. scéna:

Posel
Pastýř

3. scéna – katastrofa:

Posel (Le Messenger)
„Divum Jocastae caput mortuum!“